

صنایع غذایی، ششمین صنعت کشور در ارزش افزوده

صنایع غذایی ۱۶ درصد از اشتغال سرمایه‌گذاری صنعتی را به خود اختصاص داده است

گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی، درصد محصولات فرآوری شده در این بخش را حداقل دو برابر افزایش دهد تا از این طریق میزان ضایعات ۵۰ درصد کاهش یابد.

آخرین وضعیت صنایع غذایی

آمارهای منتشر شده از سوی وزارت صنایع و معادن (دفتر صنایع غیر فلزی) نشان می‌دهد که در اردیبهشت امسال، صنایع غذایی با ۷ هزار و ۹۳۶ واحد دارای پروانه، حدود ۱۱/۸ درصد از واحدهای صنعتی را به خود اختصاص داده است. این واحدها با ۲۷ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری و ۲۴۵ هزار نفر شاغل به ترتیب ۱۶ درصد از کل سرمایه‌گذاری صنعتی و ۱۵ درصد از اشتغال صنعتی کشور را در چرخه تولید به کار گرفته‌اند.

این گزارش حاکی است از نظر جذب سرمایه‌گذاری نیز از مجموع ۱۴ هزار طرح

ارتقای رشد افزوده این بخش کرده است. دو مورد از ۱۰ بند این ماده به‌طور مشخص به تقویت صنایع غذایی تاکید دارد و هشت مورد دیگر نیز با تاکید بر مدرنیزاسیون و مکانیزاسیون بخش کشاورزی تدوین شده است.

این گزارش می‌افزاید: براساس اهداف تعریف شده در قانون برنامه، حجم بازار داخلی صنایع غذایی معادل ۵/۴ میلیارد دلار برآورد می‌شود که در پایان برنامه چهارم باید ارزش تولیدات صنایع غذایی کشور به رقم ۱۰/۸ میلیارد دلار برسد.

این در حالی است که دولت در بند "ب" و "ه" ماده "۱۸" قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه، ملزم شده که منابع بانکی و منابع حاصل از مشارکت، تولیدکننده‌ها را برای ارایه تسهیلات به بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی، سازماندهی و اداره کند و دولت با حمایت از

صنایع غذایی از نظر ایجاد ارزش افزوده، ششمین صنعت کشور است. آمارها و اطلاعات موجود از جایگاه مناسب صنایع غذایی در میان صنایع کشور حکایت دارد. تولیدکنندگان صنایع غذایی با بهره‌گیری از فضای رقابتی داخلی، افزایش تقاضا و دخالت کمتر دولت در این بخش، عملکرد مناسب و مطلوبی ارایه داده‌اند و در بازارهای بین‌المللی نیز حضور پیدا کرده‌اند. این بخش با توجه به امکانات بالقوه می‌تواند حرکت سریع‌تری داشته باشد و به اهداف برنامه چهارم توسعه یعنی تولید ۱۰/۸ میلیارد دلاری دست پیدا کند.

براساس گزارش نشریه "برنامه" قانون برنامه چهارم در ماده "۱۸" دولت را مکلف به تدوین برنامه‌ی توسعه‌ی بخش کشاورزی با محوریت خودکفایی، تامین امنیت غذایی، اقتصادی کردن تولید، توسعه صادرات محصولات کشاورزی و

ارزش افزوده صنایع غذایی ۱۱ برابر صنایع ارتباطی، ۲/۵ برابر صنایع نساجی و پوشاک و ۴ برابر محصولات لاستیکی و پلاستیکی است

سرمایه‌گذاری ارزی در صنایع غذایی

آمارهای ارایه شده از سوی وزارت صنایع و معادن حکایت از آن دارد که تا پایان بهمن ماه سال گذشته از زیر بخش صنایع غذایی و دارویی، ۲۸۵ طرح به ارزش ۱/۲ میلیارد دلار به دبیرخانه این حساب ارایه شده که از این تعداد ۲۰۹ طرح به ارزش ۸۱۴ میلیون دلار گشایش اعتبار شده است. در عین حال در صنایع غذایی، چهار طرح به هیات سرمایه‌گذاری خارجی ارایه شده که حجم کل سرمایه‌گذاری خارجی برای طرح‌های یاد شده ۶۱/۴ درصد میلیون دلار بوده که زمینه‌های تولیدی این طرح‌ها شامل نوشابه، انواع آبیوه، ژلاتین، گلوکز و خوراک دام و طیور بوده است.

سرمایه‌گذاران خارجی این طرح‌ها مقیم کشورهای پاناما، عربستان، بحرین، ایرلند و هندوستان هستند.

نتیجه

آمارها نشان می‌دهد حجم بازار سالانه محصولات غذایی حلال در سطح جهان معادل ۲۶۰ میلیارد دلار است که در مقایسه با آمار تولید داخلی نیاز به تلاش‌های فراوانی احساس می‌شود. نبود ثبات کمی و کیفی محصولات کشاورزی داخلی و همچنین بی‌ثباتی قیمت این محصولات از جمله مهم‌ترین مسائلی است که در کنار فقدان هماهنگی دستگاه‌های مربوطه، توان رقابت‌پذیری صنایع غذایی را کاهش داده است. تدوین برنامه توسعه بخش کشاورزی که براساس برنامه چهارم از تکالیف دولت بوده است، می‌تواند راهگشای مناسبی برای حل این مشکلات و دیگر مسایل صنایع غذایی باشد. برنامه‌ای که براساس تاکید برنامه چهارم باید از ابتدای سال ۸۴ به تصویب می‌رسید و اجرا می‌شد.

صادرات شکلات، کنسرو و کمپوت، ماکارونی و رب گوجه‌فرنگی به ترتیب ۲۶ هزار تن، ۲ هزار و ۸۶۲ تن، ۶ هزار و ۱۵۶ تن و ۳۱ هزار و ۹۷۶ تن برآورد شد که از نظر ارزش نیز به ترتیب ۴۷ میلیون و ۹۶۲ هزار دلار، ۲ میلیون و ۹۷۲ هزار دلار، ۴ میلیون و ۱۹۱ هزار دلار و ۱۷ میلیون دلار تخمین زده شد.

این در حالی است که در سال ۸۴، ۴۳ میلیون و ۵۸۲ هزار دلار نوشابه و آب معدنی، ۳ میلیون و ۷۱۵ هزار دلار سرکه و انواع ترشی، ۴ میلیون و ۸۵۳ هزار دلار ملاس چغندر، باگاس نیشکر، ۸ میلیون و ۷۰۱ هزار دلار خمیرمایه و ۷ میلیون و ۲۲۱ هزار دلار گلاب و سایر عرقیات به خارج از کشور صادر شده است.

واردات صنایع غذایی

تجزیه و تحلیل آمار واردات صنایع غذایی در سال ۸۳ نشان می‌دهد که در این سال حدود ۱/۲ میلیارد دلار کالای صنایع غذایی وارد کشور شده است. سهم کالاهای مختلف واسطه‌ای، نهایی صنعتی غیرمصرفی و نهایی صنعتی مصرفی از این میزان واردات به ترتیب ۶۳، ۲۷ و ۱۰ درصد بوده است.

همچنین سهم واردات صنایع غذایی از کل واردات کشور حدود ۳ درصد بوده که اقلام عمده وارداتی شامل روغن خام، کنجاله، سویا، شیر خشک و کره است.

این گزارش می‌افزاید: ضریب نفوذ واردات در این بخش حدود ۱۷ درصد است. حجم ارزشی نیاز بازار داخلی تقریباً ۶/۳ میلیارد دلار است که ۸۶ درصد از محل تولیدات داخلی و ۱۴ درصد از محل واردات شامل کالاهای واسطه‌ای نظیر روغن خام سویا و نهایی غیرمصرفی (کنجاله سویا) تامین می‌شود.

با وجود این که بخش عمده واردات صنایع غذایی مربوط به کالاهای واسطه‌ای و نهایی غیرمصرفی بوده، ضریب نفوذ واردات بالای ۱۰ درصد نشانگر روند رقابتی شدن بازار کالاهای غذایی است.

همچنین بر مبنای آمار واردات و صادرات در سال ۸۳ در این بخش، تراز ارزی با در نظر گرفتن صرف واردات کالاهای واسطه‌ای و نهایی و صادرات منفی و برابر با ۹۷۰ میلیون دلار بوده است.

صنعتی که از وزارت صنایع و معادن جواز تاسیس دریافت کرده و تا پایان سال ۱۳۸۴ خورشیدی بیش از ۲۰ درصد پیشرفت داشته است، حدود ۳۹ درصد به بخش کشاورزی مربوط می‌شود.

همچنین در مقایسه با سایر فعالیت‌های صنعتی، ارزش افزوده صنایع غذایی و آشامیدنی حدود ۱۱ برابر ارزش افزوده صنایع تولید دستگاه‌های ارتباطی و رادیو و تلویزیون، ۲/۵ برابر مجموع ارزش افزوده صنایع نساجی و پوشاک و نیز ۴ برابر ارزش افزوده محصولات لاستیکی و پلاستیکی است. تجزیه و تحلیل آمارها نشان می‌دهد که صنایع غذایی از نظر ارزش افزوده ششمین صنعت کشور است.

صادرات صنایع غذایی

سال گذشته ۵۶۶ هزار تن انواع محصولات غذایی به ارزش ۳۵۹ میلیون دلار صادر شد که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن، از نظر وزنی و ارزشی به ترتیب ۶/۸ و ۵۴ درصد رشد داشته است.

سهم صادرات صنایع غذایی از کل صادرات صنعت و معدن ۴/۶۶ درصد و از صادرات غیرنفتی ۲/۴ درصد برآورد شده است. گفتنی است میانگین قیمت صادراتی محصولات غذایی، تنی ۶۳۰ دلار بوده که دو برابر میانگین قیمت صادراتی کالاهای صنعتی است.

آمار صادرات محصولات غذایی در سال ۸۴

در سال ۸۴ حدود ۵۶۶ هزار و ۲۲۵ تن محصولات صنایع غذایی به ارزش ۳۵۹ میلیون دلار به خارج از کشور صادر شد.

براساس این گزارش، ۵۳ هزار و ۲۸۹ تن آبیوه و کنسانتره به ارزش ۳۸ میلیون و ۸۳۱ هزار دلار در این مدت صادر شده که در مقایسه با سال ۸۳ از نظر وزنی ۹۴ درصد رشد کرد.

همچنین بیشترین میزان صادرات صنایع غذایی مربوط به بیسکویت و انواع نان شیرینی بود به طوری که در سال ۸۴، ۵۱ هزار و ۷۰۹ تن بیسکویت و انواع نان شیرینی به ارزش ۶۷ میلیون و ۶۲۱ هزار دلار صادر شد که از نظر وزنی و ارزش در مقایسه با سال ۸۳ به ترتیب ۴۰/۸ و ۱۴۶/۹ درصد افزایش یافت.

این گزارش می‌افزاید: در این مدت میزان